

DUYGU DAVRANIŞ BOZUKLUĞU OLAN ÖĞRENCİLER

Mehtap COŞGUN BAŞAR¹

DUYGU DAVRANIŞ BOZUKLUĞU OLAN ÇOCUKLAR KİMDİR?

Genelde insanların özelde çocukların zaman zaman olumsuz duygu ve davranış içerisinde olmaları olağandır. Bu cümle içerisinde geçen “olağan” kelimesini biraz açmak faydalı olacaktır. Süre, sıklık ve yoğunluğunu bir kenarı bıraktığımızda canlı olan her şey, her an duygu/düşünce/davranış bütünlüğü içerisinde hayatını sürdürür. Bu bütünlük sürekli bir değişkenlik içerisinde olup bazen bizi zorlayan bazen de kolayca yolumuzda yürümemizi sağlayan bir yapıdadır. Profesyonel yardım almamızı gerektiren durum ise kenarda bıraktığımız “süre, sıklık ve yoğunluk” durumudur. Özellikle olumsuz duygu/düşünce/davranışı sıklıkla ve yoğun olarak yaşıyor ve bu durum günlük yaşamımızı etkileyecek düzeyde oluyorsa bir uzman desteği aramak kaçınılmaz olmaktadır. Başta psikiyatristler olmak üzere uzmanlar hem yaşadığımız durumu tanımlamak hem de ihtiyacımız olan desteği vermek için başvuracağımız kişilerdir.

Duygu Davranış Bozukluğu (DDB) olan çocuklar kendi doğası ve farklı nedenlerden dolayı tanımlanması zor olan bir kavram olmuştur. Bu nedenlerden biri bilim insanlarının kavramlara farklı bakış açıları ile yaklaşmasıdır. Örneğin ekolojik bakış açısı ile yapılan tanım ile davranışçı yaklaşım ile yapılan tanımlar farklılık göstermektedir (Kauffman & Landrum, 2018). Diğer yandan aynı kavram hukuk sisteminde ayrı, eğitim sisteminde ayrı tanımlanmaktadır. Bu bilim dallarının anlaşmazlığa düşmesi değil çalışma alanlarının farklılaşmasından kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte DDB’nin tanımlanmasındaki zorlukları, DDB’nin farklı yetersizliklerle bir arada görülme olasılığının yüksek olması, çocukların bireysel olarak farklı davranış örüntülerine sahip olmaları diğer bir deyişle heterojen bir grup olmaları, insana ait duygu ve davranış çeşitliliğin çok fazla olması ve

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Zihin Engelliler Eğitimi AD., mcbasar@mehmetakif.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9986-1975

KAYNAKLAR

- Akkuş, K. (2021). Sosyal kaygı bozukluğunun üstesinden gelmek: Danışanlar için bilişsel davranışçı bir el kitabı (2.baskı). Nobel Akademik Yayıncılık
- Akkuş, K. (2024). Sosyal Kaygı Bozukluğunun Bilişsel Davranışçı Terapisi: Kapsamlı Bir Gözden Geçirme. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 14, 311-327.
- Amerikan Psikiyatri Birliği (2013) Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı (Çev. Ed.: E Köroğlu) Hekimler Yayın Birliği, Ankara, 2013.
- Baştemur, Ş., & Kurşuncu, M. A. (2020). Ruh Sağlığı Alanında Genetik ve Çevre: İkiz Araştırmaları. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 7(1), 41-56.
- Bryant BJ, Cheng K. (2005). Anxiety disorders. In: Cheng K, Myers KM, ed. Child and Adolescent Psychiatry. The Essentials. (s.111-132) Philadelphia: Lippincott William & Wilkins;
- Campbell, S. B. (1994). Behavior problems in preschool children: A review of recent research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 36, 113-149.
- Ciccarelli, S. K., & White, J. N. (2019). Psikoloji bir keşif gezintisi. D. N. Şahin (Ed.), *Kaygı bozuklukları içinde* (s. 459-460). Nobel Akademik Yayıncılık
- Eaves, L., Rutter, M., Silberg, J. L., Shillady, L., Maes, H., & Pickles, A. (2000) Genetic and environmental causes of covariation in interview assessments of disruptive behavior in child and adolescent twins. *Behav Genet*, 30(4), 321-34.
- Erbaş, E., Kurtoglu, S., & Vuran, S. (2022). Ağır yetersizliği olan bireyler ve olumlu davranış desteği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (61), 329-349.
- Ergün, S. G., & Sezer, A. (2024). Psikiyatrik Hastalıklarda Genom Boyu İlişkilendirme Çalışmaları. *Türkiye Klinikleri Medical Biology-Special Topics*, 2(1), 38-44.
- Eskander, N. (2020) The Psychosocial Outcome of Conduct and Oppositional Defiant Disorder in Children With Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Cureus*, 12(8).
- Ghosh, A., Ray, A., & Basu, A. (2017). Oppositional defiant disorder: Current insight. *Psychology Research and Behavior Management*, 10, 353-367.
- Gündoğdu, R. (2012). Kaygı bozuklukları I: Özgül fobi, ayrılma kaygısı bozukluğu ve sosyal kaygı bozukluğu. M. Özkes (Çev. Ed.). Çocuk ve Ergenlerde Duygusal ve Davranışsal Bozukluklar. (s. 122-150). Nobel Yayıncılık.
- Güntekin Ergün, S., & Sezer, A. (2024). Psikiyatrik hastalıklarda genom boyu ilişkilendirme çalışmaları. Güran Ş, (Ed.) *Psikiyatrik Hastalıkların Moleküler Biyolojisi*. (s. 38-44) Türkiye Klinikleri.
- Hallahan, D. P., Kauffman, J. M., & Pullen, P. C. (2015). Exceptional learners: An introduction to special education (13th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Hallahan, D. P., Lloyd, J. W., Kauffman, J. M., Weiss, M., & Martinez, E. (2005). Introduction to learning disabilities (3rd ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Hanson, M. J., Beckman, P. J., Horn, E., Marquart, J., Sandall, S. R., Greig, D., & Brennan, E. (2000). Entering preschool: Family and professional experiences in this transition process. *Journal of Early Intervention*, 23(4), 279-293.
- Karaman, Ö. (2018). Selektif Mutizm Olgusu. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, 10(2), 38-41.
- Kasapoğlu Akyol, P. (2020). Kültüre ilişkin kavramlar ve özellikleri. Z. N. Nahya (Ed.) *Eğitim antropolojisi* (s. 47-66). Nobel Yayıncılık
- Kauffman J. M. & Landrum T. J. (2018). Characteristics of Emotional and Behavioral Disorders of Children and Youth. Eleventh Edition. New York, NY: Pearson
- Kineşçi, E. (2020). Okul antropolojisi. Z. N. Nahya (Ed.) *Eğitim antropolojisi* (s. 169-195). Nobel Yayıncılık
- Lahey, B. B., Van Hulle, C. A., Singh, A. L., Waldman, I. D., & Rathouz, P. J. (2011). Higher-order genetic and environmental structure of prevalent forms of child and adolescent psychopathology.

- Arch. Gen. Psychiatry*, 68, 181–189.
- Öncü, T. (2022). Anksiyete bozuklukları. B. Doğançın ve E. Erol (Eds.) *Vakalarla çocuk psikopatolojileri* (s. 245-261) İdeal Kültür Yayıncılık.
- Perepletchikova, F. & Kazdin, A. E. (2005). Oppositional Defiant Disorder and Conduct Disorder. K. Cheng ve K. M. Meyers (Eds.) *Child and Adolescent Psychiatry: The Essentials*. Birleşik Krallık: Lippincott Williams & Wilkins.
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2000). An ecological perspective on the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of Applied developmental psychology*, 21(5), 491-511.
- Sarı, B. A. (2018). Mizaç özellikleri ve gelişime etkileri. *Türkiye Klinikleri J Child Psychiatry-Special Topics*, 4(1), 5-9.
- Sart, G. (2012). Giriş. M. Özkes (Çev.E.) *Duygu ve davranış bozukluğu olan çocuklar* (s.1-18). Nobel Yayıncılık.
- Silove, D., & Manicavasagar, V. (2016). *Panik Atak ve Agorafobi*. Kuraldışı Yayınları. İstanbul
- Şahin, M. (2017) Davranışın Biyolojik Temelleri. H.Coşkun ve N. Ş. Özabacı (Eds.), *Psikolojiye Giriş* (s.38-88). Lisans Yayıncılık.
- Thapar, A., & Stergiakouli, E. (2008). Genetic influences on the development of childhood psychiatric disorders. *Psychiatry*, 7(7), 277-281.
- Thomas, A., Chess, S., & Birch, H. G. (1968). *Temperament and Behavior Disorders in Children*. New York: New York University Press.
- Wentzel, K. R. (2009). Peers and academic functioning at school. In K. Rubin, W. Bukowski, & B. Laursen (Eds.), *Handbook of peer interactions, relationships, and groups* (pp. 531–547). New York: Guilford Press.
- Yıldırım, A. (2020). Aile ve akrabalık sistemleri. Z. N. Nahya (Ed.) *Eğitim antropolojisi* (s. 119-136). Nobel Yayıncılık.
- Zapcı, N. (2022). Davranım bozukluğunda ruhsal etmenler. B. Doğançın ve E. Erol (Eds.) *Vakalarla çocuk psikopatolojileri* (s. 169-189). İdeal Kültür Yayıncılık.